

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน ภายใต้สภาพเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม (Laissez-Faire) ได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบสภาพสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้รูปแบบการใช้ชีวิตตามปกติของประชาชนต้องมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคมที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นในด้านคมนาคมขนส่ง เทคโนโลยีและอุปกรณ์ในด้านการสื่อสาร รูปแบบและสภาพของปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่าง อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล หรือแม้กระทั่งรูปแบบและลักษณะในการก่อกำเนิดสัมพันธภาพระหว่างเอกชนด้วยตนเอง

ด้วยสภาพการใช้ชีวิตที่เร่งรีบ และค่านิยมเรื่องสุขภาพพลานามัยและรูปร่างสรีระที่สวยงาม ทำให้ประชาชนนิยมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกันมากขึ้น ทั้งในรูปแบบของการเล่นกีฬา และในรูปแบบของการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างหรือลดสรีระเฉพาะส่วน เพราะการออกกำลังกายสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ให้ห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บ ร่างกายสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง รูปร่างสวยงาม

จากความต้องการของประชาชนดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจมองเห็นช่องทางประกอบการธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการออกกำลังกายของประชาชน โดยจัดให้มีบริการการออกกำลังกาย ทั้งในรูปแบบให้เช่าสนามกีฬา ให้เช่าอุปกรณ์กีฬา หรือให้บริการสถานที่อุปกรณ์และผู้แนะนำในการออกกำลังกาย เพื่อเสริมสร้างหรือเพื่อลดกล้ามเนื้อเฉพาะส่วน ซึ่งนิยมเรียกธุรกิจให้บริการประเภทหลังนี้ว่า ธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพจะมีโปรแกรมต่างๆ ให้ผู้บริโภคเลือกใช้บริการมากมาย เช่น

- 1) โปรแกรมการออกกำลังกายที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น วิธีออกกำลังกายที่ช่วยเพิ่มความสมดุล ความแข็งแรงทนทาน และการประสานงานกันของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย

2) โปรแกรมแบบบริหารเฉพาะส่วนโดยใช้อุปกรณ์ประเภท stability balls, BOSU balance balls, wobble boards ซึ่งเป็นอุปกรณ์การบริหาร เพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อหน้าท้องและส่วนหลัง หรือ foam rollers ที่เน้นการซัพพอร์ต (support) กระดูกสันหลัง

3) โปรแกรมยืดเส้นยืดสาย ซึ่งเหมาะกับผู้หญิงและผู้สูงอายุ

4) โปรแกรมการฝึกตัวต่อตัวกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Personal Training หรือ PT)

5) โปรแกรมออกกำลังกายประสานสมาธิ เช่น โยคะ Pilates ไทเก๊ก เป็นวิธีที่เพิ่มสมรรถนะ ความแข็งแรง ความยืดหยุ่นให้แก่กล้ามเนื้อ และเพิ่มความสมดุลให้กับร่างกาย

6) โปรแกรมการออกกำลังกายเพื่อลดน้ำหนักโดยเฉพาะ¹

การที่จะเข้าใช้บริการในธุรกิจนั้น ผู้ประกอบธุรกิจมักจะทำเป็นสัญญาสำเร็จรูป โดยกำหนดข้อความต่างๆ ไว้ตายตัว ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะละเลย ไม่ศึกษาสัญญาดังกล่าวให้ดีก่อนที่จะเข้าทำสัญญาดังกล่าว อันส่งผลให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบการในภายหลัง สำหรับข้อความในสัญญาที่ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบการ เช่น

1) มีการกำหนดระยะเวลาการใช้บริการขั้นต่ำเอาไว้ และห้ามไม่ให้มีการบอกเลิกสัญญาหากใช้บริการไม่ครบตามระยะเวลาดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถยกเลิกการเป็นสมาชิกได้ จนกว่าจะครบสัญญาขั้นต่ำ 12 เดือน

2) มีการเรียกเก็บค่าบริการล่วงหน้า แบบอัตโนมัติ โดยจะเรียกเก็บจากบัตรเครดิตที่ผู้บริโภคได้แจ้งไว้เมื่อเริ่มทำสัญญา และจะไม่คืนเงินดังกล่าวให้ไม่ว่ากรณีใดๆ โดยสัญญาดังกล่าวจะมีลักษณะผูกพันต่อเนื่องในอนาคต มีผลทำให้เมื่อผู้บริโภคจะยกเลิกการเป็นสมาชิกและหยุดการชำระเงิน เนื่องจากเห็นว่าการใช้บริการไม่เป็นไปตามที่พนักงานขายแจ้งไว้ในวันทำสัญญา กลับไม่สามารถดำเนินการได้ โดยทางธนาคารเจ้าของบัตรจะแจ้งว่า ต้องดำเนินการหักเงินจากบัตรเครดิตของผู้บริโภค ตามสัญญาที่ทำกับผู้ประกอบธุรกิจ หากจะหยุดการชำระได้ก็ต่อเมื่อผู้ประกอบการจะต้องทำการยกเลิกการเป็นสมาชิกให้กับผู้บริโภคก่อน

จากการที่ผู้บริโภคต้องเสียเปรียบผู้ประกอบการดังกล่าว จึงจำเป็นที่ต้องมีมาตรการควบคุมกำกับดูแล ตลอดจนมาตรการคุ้มครองเยียวยา ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค จึงสมควรที่ต้องศึกษาถึงมาตรการดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค

¹ อมรากุล อินโชนานนท์. (2551, 17 กุมภาพันธ์). “ทำไมธุรกิจฟิตเนสจึงแพง?” กรุงเทพธุรกิจ, สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2554, จาก

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาความหมาย ทฤษฎี แนวคิด ความเป็นมา ของธุรกิจการให้บริการ
ฟิตเนส
- 1.2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการให้บริการฟิตเนสของไทย
เปรียบเทียบกับของต่างประเทศ
- 1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของผู้บริโภคในธุรกิจการให้บริการฟิตเนส
- 1.2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาของผู้บริโภคที่ไม่ได้รับความ
เป็นธรรมด้านสัญญาในธุรกิจการให้บริการฟิตเนส

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ปัจจุบันธุรกิจให้บริการฟิตเนสมีการทำเป็นสัญญาสำเร็จรูป โดยใช้กันอย่างแพร่หลาย และใช้สัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค เช่น ในสัญญากำหนดว่าการเป็นสมาชิกขั้นต่ำ 12 เดือน เป็นเหตุให้สมาชิกโดยทั่วไปเข้าใจว่า หากครบ 12 เดือนแล้วจะยกเลิกการเป็นสมาชิกได้โดยอัตโนมัติ แต่ความจริงเมื่อครบ 12 เดือน หากสมาชิกไม่แจ้งยกเลิกการเป็นสมาชิกเป็นลายลักษณ์อักษรกับผู้ประกอบการ ไม่น้อยกว่า 15 วันทำการก่อนถึงกำหนดวันชำระเงินของสมาชิกในคราวต่อไป ผู้ประกอบธุรกิจจะทำการหักเงินจากบัตรเครดิตโดยอัตโนมัติ ในลักษณะเป็นการผูกพันต่อเนื่องในอนาคตไปเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังมีข้อตกลงว่า ผู้ประกอบธุรกิจขอสงวนสิทธิ ในการเปลี่ยนแปลงประเภทและชนิดของการให้บริการ หรือข้อตกลงว่าไม่สามารถยกเลิกการเป็นสมาชิกได้ จนกว่าจะครบสัญญาขั้นต่ำ 12 เดือน เป็นต้น ทำให้ผู้เข้าไปใช้บริการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจที่เอาเปรียบในการทำสัญญา จากปัญหาดังกล่าวนั้น จึงจำเป็นต้องมีการออกประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 โดยให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา ออกประกาศดังกล่าว กำหนดให้ธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นธุรกิจควบคุมสัญญา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางคุ้มครองเยียวยาผู้บริโภคในธุรกิจการให้บริการฟิตเนส โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้น แนวปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการกำกับดูแลคุ้มครองเยียวยา และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและของต่างประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเอกสาร (Documentary Research) ต่างๆที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ กฎหมาย บทความ วารสาร รายงานการวิจัย จากห้องสมุด หรือสถาบันต่างๆ คำพิพากษาศาลฎีกา ที่เป็นภาษาไทย และกฎหมายต่างประเทศ รวมถึงไปถึงข้อมูลในระบบเครือข่าย Internet

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ทำให้ทราบถึงความหมาย ทฤษฎี แนวคิด ความเป็นมา ของธุรกิจการให้บริการฟิตเนส
- 1.6.2 ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการให้บริการฟิตเนสของไทย เปรียบเทียบกับของต่างประเทศ
- 1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาของผู้บริโภคในธุรกิจการให้บริการฟิตเนส
- 1.6.4 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาของผู้บริโภคที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ด้านสัญญาในธุรกิจการให้บริการฟิตเนส

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตของนิยามความหมายเพื่อใช้ในการศึกษาเฉพาะ ดังนี้

คำว่าฟิตเนส (Fitness) หมายถึง การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ